

22.8.2024
3. kokous
laajennettu kokoonpano (1. kokous)

VN/7326/2024

PORONHOITOLAIN ERÄIDEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISTA KÄSITTELEVÄ TYÖRYHMÄ

Aika: 22.8.2024 klo 10–13

Paikka: Rovaniemi, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Hallituskatu 3 B, kokoushuone Erot-taja

Osallistujat:

Anna-Leena Miettinen, MMM, pj.
Anne Ollila, PY, jäsen
Wilma Sanaksenaho, PY, jäsen
Matti Riipi, PY, varajäsen
Leo Aikio, SaKä, jäsen
Sarita Kämäräinen, SaKä, jäsen
Risto Ruuska, Lapin AVI, jäsen
Päivi Kainulainen, Lapin ELY, jäsen
Hannu Linjakumpu, Lapin ELY, varajäsen
Jukka Tauriainen, LUKE, jäsen
Aino Kurtti, MTK ry, jäsen
Laura Harjunpää, MTK ry, varajäsen (videoneuvottelulaitteella)
Ossi Pesälä, Metsähallitus, jäsen

Johanna Wallius, MMM, vpj. ja työryhmän sihteeri
Aino Grönman, MMM, korkeakouluharjoittelija, kokouksen sihteeri ja pöytäkirjanpitäjä

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi.

Kokousta varten laadittu asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

2. Osallistujien esittäytyminen

Koska laaja kokoonpano kokoontui ensimmäistä kertaa, puheenjohtaja totesi tarpeelliseksi pitää esittely-kierroksen. Läsnä olevat esittelivät itsensä ja kertoivat pääpiirteisesti työtehtävistään. Yksi kokoukseen osallistujista osallistui tilaisuuteen etäyhteyksin.

3. Laajennetun kokoonpanon toimeksiannon esittely

Puheenjohtaja esitteli laajennetun kokoonpanon työryhmätyötä varten varatut kokousajankohdat sekä suunnitellut kokouspaikat. Keväällä työryhmää asetettaessa päädyttiin lopputulokseen, jossa työryhmän toimikauden aikana kokoonnutaan suppealla ja laajalla kokoonpanolla. Koko hankkeen toimikausi kestää vuoden 2025 loppuun, mutta työryhmän toimikausi kestää vuoden 2024 loppuun. Työryhmän toimikausi on hankkeen toimikautta lyhyempi, koska työryhmätyön päätyttyä kuluu aikaa mm. lausuntokierrokseen, sen jälkeiseen jatkovalmisteluun ja lakiesityksen eduskuntakäsittelyyn. Työryhmän asettamispäätöksessä (VN/7326/2024) on eritelty tarkemmin työryhmän ja hankkeen tehtävät. Työryhmä voi kutsua asiantuntijoita ja kuulee työskentelyn aikana ainakin Saamelaispaliskunnat ry:tä.

Wallius totesi, että vaikka työryhmän jakaantuminen laajaan ja suppeaan kokoonpanoon saattaa vaikuttaa monimutkaiselta, peruste jaolle on työtekniinen ja liittynyt siihen, että hoito- ja käyttösuunnitelmien valmistelu varten on ollut jo aikaisemmin kaksi eri työryhmää, joissa keskeinen asiasisältö on linjattu.

MTK ry kiitti mahdollisuudesta osallistua työryhmään laajennetun kokoonpanon kautta, sillä kyse on myös laidunmaista, jotka ovat yksityisellä maalla.

Puheenjohtaja totesi, että hankkeen asettamispäätöksessä on mainittu asiaan kytkeytyvän tukilainsäädännön vastuuvirkamiehiä maa- ja metsätalousministeriössä. Oikeudellisen yksikön osalta henkilöt ovat eläköitymisen myötä kuitenkin jo hieman muuttuneet asetuspäätöksessä mainituista.

4. Vilma Sanaksenaho: Porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia koskevan pilottihankkeen tulosten esittely

Sanaksenaho piti esityksen otsikon aiheesta (kirjallinen dia-esitys pöytäkirjan liitteenä). Alla lyhyt tiivistys esityksestä:

Esityksessä käytiin tiiviisti läpi, mitä porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia koskevan pilotointihankkeen aikana tehtiin, millaisia tuloksia pilotointihakkeella oli sekä suosituksia jatkotyölle hoito- ja käyttösuunnitelmien toteuttamisessa.

Hanke aloitettiin alkukartoituskyselyllä. Itse pilotointityöskentely aloitettiin tutustumisvierailuilla pilottipaliskuntiin vuoden 2023 aikana. Lisäksi Climni-tutkimushankkeen kanssa järjestettiin yhteistyössä työpajapäivät pilottipaliskunnille. Keväällä 2023 vierailtiin pilottipaliskuntien kevätkokouksissa. Hankkeen aikana hanketta myös esiteltiin eri tilaisuuksissa kuten koulutuspäivillä, hankkeesta tiedotettiin Poromies-lehdessä, järjestettiin Paliskuntain yhdistyksen henkilökunnalle työpajapäiviä sekä pidettiin tilannekatsauksia, johon osallistuivat myös maa- ja metsätalousministeriön, Lapin ELY-keskuksen ja Lapin AVI:n edustajat.

Hankkeen aikana toteutettiin malliesimerkit suunnitelma- ja raportointilomakkeesta sekä neuvonnan tueksi materiaalia. Lisäksi kartoitettiin nykyisten paikkatietojärjestelmien sopivuutta hoito- ja käyttösuunnitelmien suunnittelun tueksi. Tällä hetkellä paliskunnilla ei ole käytössään mitään ajantasaista paikkatietojärjestelmää Poroharava-järjestelmän päättymisen seurauksena. Paliskunnilla on käytössään edelleen Liiteri-järjestelmä, josta paikkatiedon näkee, mutta muokkaustyökalua järjestelmään ei ole enää olemassa. Tällöin ei voida taata, että paikkatieto olisi ajantasaista.

Kaikki kolme pilottipaliskuntaa valitsivat samat kaksi toimenpidettä viidestä mahdollisesta. Käytiin keskustelua siitä, miksi kaikki paliskunnat päätyivät valitsemaan juuri samat kyseiset toimenpiteet eli aikaisen teurastuksen sekä kesälaidunkierron kehittämisen ja porolaitumien ennallistamisen ja elvyttämisen osana porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia. Sanaksenaho totesi, että kaikista valittavana olevista toimenpiteistä hoito- ja käyttösuunnitelmaan keskusteltiin, mutta nämä valitut olivat sopivimpia kaikkien kolmen pilottipaliskunnan yksilölliseen tilanteeseen nähden.

Keskustelua käytiin myös kuluneen kesän haastavista sääolosuhteista porotaloudelle. Pohdintaa herätti se, kuinka laidunkierto ja aikainen teurastus tulevat ratkaisemaan ongelmaa koskien porojen määrää pitkällä tähtäimellä. Sanaksenaho totesi, että jokaisella hoito- ja käyttösuunnitelmaan valittavalla toimenpiteellä on jokin tavoite. Esimerkiksi aikainen teurastus varmistaa, että teuraat eivät ole kuluttamassa talvilaitumia.

Keskustelussa pidettiin tärkeänä, että hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaiset tavoitteet eivät estä tavoitetta kannattavasta ja elinvoimaisesta porotaloudesta. Toimenpiteet tulevat aiheuttamaan porotiloille kustannuk-

sia, työtä sekä neuvonnan tarvetta, jolloin nämä seikat tulisi huolellisesti selvittää valmistelussa ennen lainsäädännön muutosta. Todettiin, että monet toteutettavista toimenpiteistä hoito- ja käyttösuunnitelmien myötä tulevat toki tuottamaan myös lisätuloja, mutta tulovaikutus tapahtunee viiveellä.

5. Alustava luonnos porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien käyttöönottoa koskeviksi lakimuutoksiksi (pykälät ja osa hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluista)

• Luonnoksen esittely: Johanna Wallius

Ennen esityksen alkua Wallius totesi, että kirjallisten kommenttien lähettäminen hallituksen esityksen luonnokseen on mahdollista joko hänelle tai hankkeeseen osallistuvalla korkeakouluharjoittelijalla Grönmanille. Käytävän dia-esityksen tarkoituksena on luoda kokonaiskuva siitä, mitä asioita tulee ottaa huomioon ja ratkaista hoito- ja käyttösuunnitelmia koskevan lainsäädännön valmistelussa ja mistä tilanteesta työhön lähdetään. Lainsäädäntöehdotuksen laatiminen on suora jatkumo kahden aikaisemman työryhmän työlle. Hankeikkunassa on nähtävillä aikaisempien työryhmien käsittelyssä ollutta laajaa aineistoa.

Wallius piti esityksen otsikon aiheesta (kirjallinen dia-esitys pöytäkirjan liitteenä). Alla lyhyt tiivistys esityksestä:

Edeltävien työryhmien linjausten toteuttamiseksi tämän työryhmän myötä pyritään lainsäädäntömuutoksiin poronhoitolain muuttamiseksi. Suurimmat sallitut poroluvut –työryhmän (loppuraportti 25.11.2019) linjauksen mukaan säädettyjen porolukujen liitännäistoimenpiteenä paliskunnille asetetaan velvollisuus laatia porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmat laidunten kestävä käytön edistämiseksi. Tämän jälkeen Porotalouden tulevaisuustyöryhmä (loppuraportti 28.2.2023) on tarkentanut esitystä hoito- ja käyttösuunnitelmista eritoten toimenpidevaihtoehtojen sekä velvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien sanktioiden osalta.

Työryhmäkäsittelyiden jälkeen on laadittu Reflek Oy:n selvitys sekä Sanaksenahon edellä esittelemä pilot-tihanke 2023-2024. Aiempien työryhmien linjausten toteuttamiseksi tarkoituksena on laatia poronhoitolakiin suunnitteluvollisuutta koskevat perussäännökset sekä tarvittavat tiedonantovelvollisuuksia, suunnitelmien muuttamista koskevia periaatteita, velvollisuuksiin liittyviä sanktioita sekä muita tarpeellisia seikkoja koskevat säännökset. Teknisluntoisista asioista voitaisiin jättää asetuksella tarkennettaviksi.

Esitykseen sisältyi useita kysymyksiä työryhmälle, esim. kysymykset siitä, kuinka usein hoito- ja käyttösuunnitelma tulisi laatia ja hyväksyttää, mitä vaatimus yhteistoiminnasta suunnitelmaa laadittaessa sisältäisi sekä kuinka suunnitelmien viranomaislausuntojen sekä päätösten toimittaminen viranomaisille toteutettaisiin. Myös suunnitelmien seurantaa ja raportointia sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien muuttamisen periaatteita ja suunnitelmien julkisuutta koskevista alustavista lainsäädäntöehdotuksista toivottaisiin työryhmän näkemyksiä, samoin kuin lain voimaantulosta ja mahdollisista siirtymäsäännöksistä sekä sanktiointimenettelyistä.

6. Ensimmäinen keskustelu luonnoksen ehdotuksista (pääpaino lainsäädäntöratkaisujen perusteissa)

Puheenjohtaja Miettinen totesi, että vaikka diaesityksessä ja alustavassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi on nostettu esiin kysymyksiä, joihin liittyy tarkennustarvetta tai harkinnanvaraa, keskustelua ei kuitenkaan haluta rajata vain näihin avoimiin kohtiin. Käytävällä keskustelulla pyritään auttamaan mahdollisimman kattavasti hallituksen esityksen luonnoksen valmistelua.

Alustuksen pohjalta käytiin runsas keskustelu.

Keskustelussa nousi esiin huoli siitä, että laaditussa hallituksen esityksen luonnoksessa toistuu lauseke ”poronhoidon muulle maankäytölle aiheutuvien haittojen ehkäisy”. Poronhoidosta muulle maankäytölle aiheuttavien haittojen ehkäisy ei käytännössä kuulu tämän työryhmän tehtävään, ja kirjaus antaa sen kuvan, että vapaata poronhoito-oikeutta oltaisiin rajoittamassa. Päinvastoin suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon muun maankäytön porotaloudelle aiheuttamat haitat. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota, että ”yhteisvai-

kutusten arviointi” olisi parempi termi kuin haittojen arviointi, eikä se myöskään muodostaisi vastakkainasettelua porotalouden ja maanomistajuuden välillä. Koko lainsäädäntöhakkeen tavoitteena on parantaa kannattavuutta ja poronhoidon edellytyksiä, mikä liittyy kokonaisuutena maaseudun elinvoimaisuuteen.

Työryhmän sihteeri Wallius totesi, että hallituksen eritysluonnoksen lainkohdan ehdotus 40 b § olisi pitänyt kirjata viitaten poroista ”viljelykselle ja asumiselle” eikä ”muulle maankäytölle” aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Ehdotuksessa kyse on ollut aiempien työryhmien linjauksesta, jonka mukaan hoito- ja käyttösuunnitelman tulee koskea paitsi laidunten tilaa myös viljelys- ja asumishaittojen vähentämisen mahdollisuuksia. Nousi myös esille tarkennus, että asumisella pitäisi tarkoittaa nimenomaan vakituista asumista.

Lisäksi pohdittiin, onko ongelmallista, että viljelykselle ja asutukselle aiheutuvien vahinkojen estäminen mainitaan osana hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpidevaihtoehtoja, kun vahinkojen estäminen on jo poronhoitolain mukaan paliskunnan lakisääteinen velvollisuus.

Keskusteltiin siitä, millainen rooli paikallisia maa- ja metsätaloustuottajia edustavilla tahoilla ja mahdollisilla muilla maanomistajatahoilla tulisi olla hoito- ja käyttösuunnitelmien suunnittelussa. Koettiin tarpeelliseksi tarkentaa, mitä luonnoksen ilmaus maanomistajia edustavat tahot käytännössä tarkoittaa. Tuotiin esiin, että alueen maanomistajia edustavia tahoja on hyvin erilaisia aina metsästysseuroista lähtien, jolloin tätä säännöstä tulisi tarkentaa.

Suunnitteluun liittyvän vuorovaikutuksen osalta tulisi pyrkiä selkeyteen siinä, mitä riittävä vuorovaikutus tarkoittaa. Yhtäältä katsottiin, että paliskuntien tulisi itse tunnistaa, kenen kanssa olisi tarkoituksenmukaista keskustella hoito- ja käyttösuunnitelmista. On myös alueellisia MTK-yhdistyksiä, jotka eivät ota kaikkia maanomistajia jäsenikseen. Erityisesti ennallistamistoimien kannalta vuorovaikutuksella olisi hyvinkin paljon potentiaalia. Myös ennallistamisvelvoitteen täyttämisen edellytyksiä haluttaisiin selkiyttää.

Toisaalta esille nousi tarve turvata lailla se, että erityisesti keskeisimmät alueen maanomistajatahot tulevat kuulluksi. On mahdollista, että paliskunnan ja paikallisten maanomistajien välit ovat jollakin alueella kärjistyneitä, ja näissä tilanteissa paliskunnalla voisi olla motivaatio jättää vuorovaikutus maanomistajien kanssa väliin, jos siihen ei olisi laissa velvollisuutta.

Tuotiin esiin, että toimintaympäristöt paliskunnissa ovat usein hyvin erilaisia. Lisäksi esitettiin näkemyksiä, joiden mukaan on perusteltua käsitellä saamelainen poronhoito mm. toimintaympäristöön liittyvistä eroista johtuen erillisenä. Keskustelussa korostettiin Saamelaispaliskuntien kuulemisen tärkeyttä. Lisäksi Saamelaiskäräjät totesi, että sen tulee käydä sisäistä keskustelua omasta roolistaan suunnitteluun liittyvässä vuorovaikutuksessa. Resurssit eivät välttämättä riitä siihen, että Saamelaiskäräjät osallistuisi kaikkien saamelaisen kotiseutualueen paliskuntien suunnitteluun.

Kesälaidunten tilan parantamiseen liittyvän luonnon ennallistamisen osalta katsottiin, että erityisesti tilanteet, joissa yhteistyön osapuolet eivät ole halukkaita yhteistyöhön, saattavat vaikeuttaa hoito- ja käyttösuunnitelmien toteuttamista ennallistamisen osalta. Velvoitetta kolmansille osapuolille yhteistyöstä erityisesti ennallistamistoimissa on mahdotonta asettaa. Esimerkiksi maanomistajia ei voida velvoittaa hoito- ja käyttösuunnitelmien toteuttamiseen, vaikka usein porotaloudella ja maanomistajilla on yhteiset intressit. Nykyinen yhteistyö nähtiin monelta osin hyvänä, ja usein aloite ennallistamistoimiin onkin tullut paliskunnilta.

Keskustelussa herätti huolta se, kenen vastuulla on, jos paliskunta ei kykene suoriutumaan hoito- ja käyttösuunnitelmansa mukaisista velvoitteista esimerkiksi metsästyksen takia. Lisäksi esiin nousi huoli siitä, että hoito- ja käyttösuunnitelmien toteuttaminen vaatii lisärahoitusta. Maa- ja metsätalousministeriön puolesta todettiin, että mahdollisten lisätukien valmistelu ei kuulu tämän työryhmän toimeksiantoon, vaan ovat erikseen käsiteltävä asia. Lähtökohta eritysluonnoksessa on se, mikä aiempien työryhmien raporteissakin todettiin, eli että hoito- ja käyttösuunnitelmat tulevat nykyisten eloporomäärien liitännäistoimena.

Erilaisia yhteistoimintasopimuksia pidettiin hyvänä niin maanomistajien kuin paliskuntienkin kannalta. Mikäli paliskunta valitsee kohdan 4 mukaisen ennallistamistoimenpiteisiin osallistumisen toimenpiteekseen,

nähtiin tärkeänä, että tästä on laadittu jokin sopimus tai aiesopimus osapuolten kesken ja ettei toimenpiteen toteuttamisen aikajänne ole kohtuuttoman pitkä. Jos ennallistamistoimi olisi suunnitelmaa tehtäessä vasta valmisteluvaiheessa ja kävisi sen jälkeen ilmi, ettei se toteudu, suunnitelmaa tulisi päivittää.

Ennallistaminen herätti paljon keskustelua, ja osa keskustelijoista piti keskustelun painoarvoa ennallistamistoimissa liiankin suurena sen. Aikaisemmissa työryhmissä ennallistaminen oli pienemmässä roolissa.

Wallius ehdotti, jos säännöksessä kohdan 4 toimenpide muotoiltaisii siten muotoon ” lumettomina aikoina tapahtuvan laidunnuksen ohjaaminen *tai* laidunalueilla tapahtuviin luonnon ennallistamistoihin osallistuminen tavalla, joka edistää luonnon monimuotoisuutta, torjuu pensoittumista sekä ehkäisee poroista viljelyksille ja asutukselle aiheutuvia haittoja”. Tällöin ja-sana korvautuisi tai-sanalla, jolloin vaihtoehtona toimenpidekorkehan toteuttamiseksi olisi kesäkierron toteuttaminen tai ennallistamistoimet (tai molemmat). Ehdotusta kannatettiin.

Toisaalta nähtiin, että herännyt keskustelu kertoo suuresta tarpeesta laidunten kuntoa parantaville toimille. Yhdeksi ratkaisuksi rahoitusongelmiin ennallistamisen osalta nähtiin toimintamalli, jossa paliskunta ja maanomistaja voisivat yhdessä hakea rahoitusta ja tehdä ennallistamistoimia. Esimerkiksi nousi paliskunta, joka sai HELMI-rahoitusta. Pitää kuitenkin huomioida, että rahoitusta ei saa toimiin, joihin sitä tulee jo toisaalta (esim. Polura-investointituet). Tärkeäksi nähtiin myös Suomen yritys vaikuttaa siihen, että EU:n päättämä investointitukien 2 miljoonan katto nousisi.

Hoito- ja käyttösuunnitelmien julkisuus aiheutti runsasta keskustelua. Suunnitelmien julkisuuden osalta nähtiin tärkeäksi, että ainakaan GPS-tietoja ei voida pitää julkisina. Esitettiin, että osa paliskunnan suunnitelmaan liittyvästä tiedosta rinnastuu julkisuuden osalta uhanalaisia kasvi- tai eläinlajeja koskeviin paikkatietoihin, eli niiden pitäisi olla vain harkinnanvaraisesti julkisia mahdollisten tiedon väärinkäytöstilanteiden estämiseksi. Esim. räkkäsuojan sijaintitietojen pitäisi olla lähtökohtaisesti salassa pidettävä eläinsuojelusyistä.

Mikäli hoito- ja käyttösuunnitelmat olisivat osittain julkisia asiakirjoja ja vain tietyiltä osin salassa pidettäviä, huolta herätti se, riittääkö paliskunnilla juridista osaamista laatia suunnitelma-asiakirjat siten, että mahdolliset yleisön tietotarpeet voidaan täyttää ilman ongelmia. Ulkopuolisen avun hankkiminen olisi jälleen kustannuskysymys. Lisäksi haastetta aiheuttaisi se, jos paliskunnat joutuisivat itse vastaamaan tietopyyntöihin. Tulisi arvioida olisiko paliskunnilla tähän vaadittua osaamista ja resursseja. Liikesalaisuuksien tyyppisen aineiston erottelu asiakirjan sisällöstä olisi myös hyvin haastavaa. Liikesalaisuuksien osalta tuotiin esiin näkökulma, että tieto aikaisesta teurastuksesta voi vaikuttaa lihan ostajien käyttäytymiseen.

Wallius korosti, että hoito- ja käyttösuunnitelmien julkisuutta koskevan erityissäännöksen tavoitteena olisi tehdä sääntelyn soveltamisesta mahdollisimman yksinkertaista, kun paliskunnan ei tarvitsisi pohtia sitä, soveltuuko julkisuuslaki ja miten sitä pitäisi soveltaa. Tavoitteena on myös, että paliskunta voisi jo suunnitelmaa tehdessään erotella julkiset ja ei-julkiset osat. Suunnitelmien seurannan ja raportoinnin osalta toivottiin myös mahdollisimman yksinkertaista menettelyä, jossa seuranta ja raportointi tapahtuisivat vuosikertomuksen kanssa rinnakkain. Tämä vähentäisi myös paliskuntien työtaakkaa.

Mikäli paliskunta valitsee hoito- ja käyttösuunnitelmaansa kohdan 1 mukaisen seitsemän prosentin vähennyksen, keskustelua herätti päätöksentekoprosessi. Esimerkiksi mikäli joku poronomistajista menettäisi seitsemän prosentin vähennyksen seurauksena tukensa poromäärän vähentyessä, paliskunnan päätös voisi muodostua yksittäiselle poronomistajalle kohtuuttomaksi. Tällaisista tilanteista pelättiin aiheutuvan ristiriitoja paliskuntien sisäisessä päätöksenteossa ja jopa mahdollisia riitatilanteita oikeudenkäyntiteitse.

Tärkeänä pidettiin, että hoito- ja käyttösuunnitelmat eivät muutu vain hallinnolliseksi velvoitteeksi, vaan niistä on oltava myös hyötyä paliskuntien johtamiselle. Hoito- ja käyttösuunnitelmien tulisi olla pitkän tähtäimen strategisia suunnitelmia, joille on olemassa selkeät mittarit ja seurantatavat. Näillä seurantatavoilla arvioitaisiin, miten suunnitelma toteutuu ja mitä sillä saavutetaan.

Tuleva ELY-keskuksen jakautuminen aiheuttaa haastetta hoito- ja käyttösuunnitelmiin pyydettyjen lausuntojen osalta. Pohdittiin, pitäisikö lausuntopyyntö lähettää erikseen kummallekin uudelle ELY-keskuksen nykyisiä tehtäviä hoitavalle viranomaiselle (elinvoimakeskus ja Lupa- ja valvontavirasto), vai voisiko olla mahdollista, että elinvoimakeskus koordinoisi lausunnon antamisen siten, että ympäristöpuolen asiantuntemus olisi lausunnossa mukana. Paliskuntien työtä lisäisi, jos lausunto pitäisi hankkia kahdelta eri viranomaistaholta, mutta toisaalta viranomaisten erillisperiaatteen mukaisesti kahden eri viranomaisen lausuntoja ei varsinaisesti voida yhdistää yhdeksi. Tämä herätti myös kysymyksiä siitä, miksi lausunto hoito- ja käyttösuunnitelmasta ylipäättään tarvitaan. Aikaisempien työryhmien valmistelussa oli toivottu viranomaiskontrollia. Toisaalta esim. ELY-keskuksen E-vastuualueen osalta todettiin, että sen roolina olisi tarkastella ainoastaan täyttyvätkö suunnitelmalta vaaditut reunaehdot.

7. Muut asiat

Puheenjohtaja kiitti kaikkia hyvästä keskustelusta, jossa kuultiin ja kuunneltiin kaikkia osapuolia.

Seuraava kokous laajalla kokoonpanolla on 1.10. Teams –kokouksena etäyhteydellä klo 9-12. Seuraavan kerran kokous Rovaniemellä on 5.11.

Puheenjohtaja muistutti vielä, että vielä tässä vaiheessa ei nimenomaisesti pyydetä kirjallisia kommentteja hallituksen esityksen luonnostekstiin. Työryhmän jäsen tai varajäsen voi kuitenkin jo tässä lähettää kommentteja halutessaan.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja esitti yhteenvedon edellä kuvatusta keskustelusta ja päätti kokouksen.